

רות ונעמי: פתרון

הנכון. במהלך הסיפור ה' מתואר כספק המרכזי של אוכל וצאצאים. משום כך ברור כי הוא זה אשר עומד בבסיס עצם יכולתו של בעז לגאול. אפשר והביטוי בפסוק זה "איך יפל דבר" מרמז גם למעורבותו של ה' בסיפור, כך נראה בתרגום אשר מרחיב את הפסוק:²

תיבי ברתי עמי בביתא עד זמן דתדעין איכדין יתגזר
מן שמיא והיכדין יתפריש פתגם

(שבי בתי עמי בבית עד אשר תדעין איך ייגזר
מהשמיים ואיך יפתר הדבר). (תרגום רות ג יח).

ההצהרה של נעמי מזמינה אותנו להיזכר בגואל האמיתי בסיפור, ה'. מילותיה האחרונות של נעמי בסיפור מביעות ביטחון גמור לא רק בבעז, שידאג לדברים עוד באותו יום, אלא גם בה', שידאג לכך שהדברים יפלו למקומם הראוי. עכשיו, על הנשים לחכות ולראות כיצד בעז וה' יאפשרו, כל אחד בדרכו, את סופו של הסיפור.

מי את בתי?

כבר ציינו מספר פעמים ששאלות של זהות הן מוטיב חוזר במגילת רות. בעז שואל פעמיים לזהותה של רות, בפעם הראשונה שהוא רואה את רות וכאשר הוא מתעורר ומוצא מישהי שוכבת למרגלותיו באמצע הלילה. השאלה שלו "מי את?" מהדהדת בשאלתה הדומה של נעמי, כאשר רות חוזרת מוקדם למחרת בבוקר: "מי את בתי?" (רות ג טז).

השאלה של נעמי תמוהה ממספר סיבות. ישנם מפרשים שראו זאת כשאלה אמיתית, ולדעתם היה חשוך מכדי שנעמי תוכל לזהות את רות (מלב"ם שם), או שנעמי שאלה את השאלה כאשר רות הייתה בצד השני של הדלת (אבן-עזרא שם); אך אין זה סביר שנעמי שואלת לגבי עצם זהותה של רות. בסופו של דבר, נעמי שלחה את רות לגורן בערב הקודם, והיא בוודאי ציפתה בחשש לשובה של רות. השימוש של רות במילה "בתי" מאשש כי היא יודעת היטב מי עומדת לפניה כאשר היא שואלת את השאלה. ונוסף על כך, התשובה של רות מרמזת לכך שהשאלה של נעמי לא הייתה שאלה פשוטה לגבי זיהוי.³ משום כך, עלינו להציע פירוש המתבונן מעבר לפשט המילים.

נראה סביר שנעמי אינה מתכוונת לשאול 'מי את?', אלא, 'מה את?' מהו הסטאטוס שלך? האם את אישה נשואה? המילה 'מי' יכולה לעיתים להיות בעלת משמעות של 'מה'.⁴

וּתְבוֹא אֶל חֲמוּתָהּ וּתְאָמַר מִי אֶתְּ בְּתִי וּתְגַדְּ לָהּ אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָהּ הָאִישׁ. וּתְאָמַר שֵׁשׁ הַשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר [אֵלֵי] אֶל תְּבוֹאֵי רִיקָם אֶל חֲמוּתְךָ. וּתְאָמַר שְׂבִי בְּתִי עַד אֲשֶׁר תִּדְעִין אֵיךְ יִפְּלֵ דְבַר כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אִם כָּלָה הַדְּבָר הַיּוֹם

(רות ג טז-יח).

מילותיה האחרונות של נעמי

שיחה אחרונה זו בין רות לנעמי בנויה על פי אותו מבנה בסיסי המופיע בפרק הקודם. רות חוזרת הביתה מהמפגש שלה עם בעז ועונה על שאלותיה של נעמי לגבי היום שעבר עליה. היא מראה את שהביאה הביתה, נעמי מפרשת את המפגש של רות עם בעז באופן מלא תקווה, ומיעצת לרות עצות מועילות. הציפייה של נעמי בפרק ג' מידית יותר ומציאותית יותר מאשר התגובה הנלהבת שלה בפרק ב'. היא מתייחסת לידעיה הקרובה של רות ("עד אשר תדעין"), ומדברת על כך שהדברים יגיעו לידי סיום עוד באותו יום. נראה כי הביטחון של נעמי בפתרון מידי מבוסס על הדרך בה רות תיארה את הדברים ובמיוחד התנהגותו של בעז ("כל אשר עשה לה האיש").

עם זאת, המילים האחרונות של נעמי מכילות עירוב של ביטחון וחוסר ביטחון. היא אומנם בטוחה שימצא פתרון מידי של הדברים, אך עדיין ישנה מידה לא מבוטלת של חוסר בהירות בנוגע לדרך בה תבוא הגאולה. משום כך, נעמי מציעה תיאור כללי של הדברים שעתידים להתרחש, ומורה לרות להמתין בסבלנות ולראות כיצד הדברים יקרו: "שבי בתי עד אשר תדעין איך יפל דבר".

הביטוי "יפל דבר" הוא יחידאי. יש לשער שמשמעות הביטוי היא לראות כיצד דברים יתרחשו. השימוש בפועל "ליפול" על מנת לתאר ציפייה לדבר חיובי שעתיד לקרות הוא הד לנפילה הנואשת של רות על פניה (רות ב י), ומשמשת כתגובה לנפילה זו. ההשתטחות של רות מתרחשת בתגובה להתנהגות הראויה של בעז, בתקופה בה היחס אל רות בבית לחם אינו טוב. התיאור של הדברים כ'נופלים למקומם' בסוף פרק ג' משנה את הכיוון אליו מוליך הסיפור לכיוון חדש וחיובי, גם כאשר לא לחלוטין ברור כיצד יגיע הסיפור אל הסוף הטוב.

הביטוי מזכיר את תיאורו של ה' במספר מקומות בתנ"ך כזה אשר דברו אינו נופל.¹ בעוד שהעלילה שבמגילת רות מונעת על ידי דמויות אנושיות, הרי שכבר ציינו מספר פעמים את הדרך שבה ה' שותף לדחיפת הסיפור לכיוון

2 ראה גם אבן-עזרא, רות ג יח.

3 בתרגום הסורי, הפשיטתא, ישנה תשובה לשאלה המילולית: "ואמרא לה אנא אנא רעות" (הפשיטתא מכנה את רות 'רעות'). נראה הגיוני כי המניע מאחורי תוספת מאוחרת זו היא הבעיה הטקסטואלית של העדר התשובה לשאלה הנוספת של נעמי.

4 ראה שופטים יג יז; עמוס ז ב, ה.

1 ראה יהושע כא מג; כג יד; מלכים א ח נו; מלכים ב י י. מלבד ההוראות של אחשוורוש להמן (אסתר ו י), הוראות שבוודאי משמשות כמשחק מילים אירוני על הדרך בה אחשוורוש משווה את עצמו לה', לא נעשה בביטוי זה שימוש ביחס לאף אחד אחר בתנ"ך.

זיהה אותה, לכך ששיבח אותה, לכך שהיה להוט להגן עליה ולכך שהבטיח לדאוג לה לגואל.¹⁰

בהיפוך אחרון ממה שהיה צפוי בפרק, התיאור של רות את קורותיה במהלך היום מצביע לכיוון הסיום הלא צפוי שלהם. ההוראות הראשוניות של נעמי לרות היו לשכב ליד בעז "והוא יגיד לך את אשר תעשיך" (רות ג ד). כאשר רות חוזרת, היא מיידעת את נעמי "ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש" (רות ג טו). היפוך זה אומר לנעמי כי התוכנית שלה לא יצאה לפועל בדיוק כפי שרצתה. רות הפכה להיות זאת שאומרת (כפי שצינו לגבי הבקשה הנועזת שלה מבעז לפרוס את כנפו עליה), ובעז הפך להיות זה שעושה משהו בעבורה.

המילים האחרונות של רות: מה אמר בעז לרות?

כאשר רות חוזרת אל נעמי, היא מצטטת את דאגתו של בעז למצבה של נעמי: "שש השערים האלה נתן לי כי אמר אלי אל תבואי ריקם אל חמותך". עלינו לשים לב לכך שהמילים שרות מייחסת לבעז לא מופיעות בפסוקים בדבריו של בעז. ישנן מספר דרכים לפרש את הדיבור הזה שמופיע רק כעת. אין זה נדיר שהטקסט המקראי מציג מידע (כולל דבריהם של אנשים) לאחר שהדברים התרחשו כבר. דוגמא אחת לכך ניתן לראות ברות ב ז. בתגובה לשאלה הראשונית של בעז בנוגע לרות, הנער הניצב על הקוצרים מצטט את דבריה של רות, אך הסיפור עצמו אינו מכיל דברים אלו של רות; הפעם הראשונה שאנו שומעים אותם הוא בציטוט של הנער הניצב על הקוצרים. מדובר באחד מהסגנונות בו התנ"ך משתמש בשביל לתאר שיחות בין אנשים.¹¹ התרחשויות לרוב לא מתוארות במלואן, והתיאור כולל רק מה שצריך לדעת.¹² על פי קריאה זו, מילותיו של בעז בנוגע לנעמי מובאות רק כאשר רות מדברת עם נעמי.

עם זאת, צורה זו של הצגת דבריו של אדם מכילה ככל משמעות כלשהו, ויש להתייחס אליה בלא מעט חשדנות. הצגה עקיפה של הצהרות יכולה לרמז לכך שהדמות המציאה את דבריו של אדם אחר.¹³ משום כך על הקורא לבחון האם יתכן וזהו המצב בסיפור שלנו ומדוע הטקסט מאפשר פירוש מעין זה.

יתכן ורות מציאה **שלא במודע** את דבריו של בעז. חוסר האנוכיות של רות הוא כה מודגש עד שהיא תמיד מוציאה עצמה מן הסיפור. אכן, כל דבר שרות עושה היא עושה עבור נעמי, וכל אשר רות מקבלת, היא מקבלת עבור נעמי.

10 האבן-עזרא מעיר שרות מתייחסת להבטחה של בעז.

11 ג'ורג' סברן בחן תופעה זו לעומקה: Savran, Stylistic Aspects and Literary Functions of Quoted Direct Speech in Biblical Narrative (PhD Dissertation, 1982).

12 ראה: Robert Alter, The Art of Biblical Narrative (1981), p. 66; Adele Berlin, Poetics and Interpretation of Biblical Narrative (1983), pp. 96-97

13 מקרה שבו מילותיו של אדם המוצגות באופן עקיף הן המצאה כמעט בוודאות מופיע בשמואל א יז.

ניתן למצוא תימוכין לפירוש זה של השאלה מקריאתם של חז"ל:⁵

ותבא אל חמותה ותאמר מי את בתי. וכי לא היתה מכירה? אלא, אמרה לה: מה את פנויה או אשת איש? אמרה לה פנויה, ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש. (רות רבה ז ד).

ברצוני להוסיף שתי נקודות פרשניות לדיון זה. הראשונה היא שהשאלה של נעמי מסקרנת בזכות עצמה, שכן היא כוללת קירבה (בתי) וניכור (מי את). אפשר וחוסר הביטחון בגישה של נעמי כלפי רות מסתיר הסתייגות מכך שרות נשלחה מלכתחילה לגורן. השאלה גם מגלה קונפליקט פנימי אצל נעמי ביחסה לרות, כלתה המואבייה.⁶ חשוב מכך, כפי שצינו השאלה של נעמי משקפת את השאלה של בעז בתחילת הפרק (רות ג ט). כבר ראינו מספר מקרים של שיקוף בין הדמויות של בעז ושל נעמי. למשל, נעמי ובעז שניהם מסוככים על רות מפני סכנה, ומורים לה לדבוק בנערות בשדה. באותו מקרה, התנהגות של נעמי כלפי רות באה בעקבות ההתנהגות של בעז. גם כאן, נראה כי השאלה של נעמי מגיעה בעקבות השאלה הקודמת של בעז. אפשר שהדבר מעיד על כך שהחלטה של בעז לשאול לזהותה של רות ולהתייחס אליה כאדם היא שמאפשרת לנעמי לפתח יכולת זהה ולעשות דבר דומה. היכולת של נעמי לזהות את אנושיותה של רות היא סימן לבאות, ולכך שכן תעשה גם האומה כולה, שכמו נעמי הולכת בעקבות בעז ומקבלת את רות אל תוך האומה היהודית.⁷

תגובתה של רות

התשובה של רות לשאלה של נעמי בפרק ג' מקבילה לתגובה לשאלתה של נעמי בפרק ב'.⁸ בפרק ג' נאמר: "ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש" (רות ג טו). אומנם, בפרק ב' רות אומרת לנעמי את אשר היא עשתה עם האיש (רות ב ט).⁹ תיאור הקורות בפרק ג' נראה מדויק יותר; היוזמה שבעז מגלה ביחס לרות היא שמשמשת כבסיס לפרק. אך למה בדיוק מתכוונת רות? מה בעז עשה לרות? פעמים רבות משמעותה של המילה לו היא 'עבורו' (for) ולא לו (to). אכן, נראה שלכך התכוונה רות, היא מיידעת את נעמי על כל הדברים שבעז עשה בעבורה בלא להכביד על הסיפור על ידי חזרה על הפרטים. לכאורה, רות מתייחסת לכך שבעז

5 קריאה זו מופיעה גם בקטע ממגילה קדומה שנמצאה בקומראן (במערה II, מהמאה הראשונה לפני הספירה). במקום המילה "מי" מופיעה במגילה המילה "מה". ראה (Edward F. Campbell, Jr., Ruth (Anchor Bible, 1975), עמ' 40-41, 129.

6 כבר ניתחנו את מערכת היחסים המורכבת שיש לנעמי עם רות בשיעורים 14, 19 ו-22.

7 הצעתי שהתפקיד של נעמי בסיפור הוא לשקף אנשים (ראה שיעורים 8, 11 ו-18). על פי מבנה זה, הזיהוי של נעמי את רות מבשרת טובות ליכולתה של האומה לקבל ולחבק את רות.

8 הדבר מגיע יד ביד עם המבנה המקביל של פרק ב' ופרק ג', שכבר דיברנו עליו בשיעור 21.

9 כבר תיארו את המבנה המוזר של רות ב יט בשיעור 19.

ההבטחה) שבעז נתן לה. עם זאת, עבור רות, אין זה מספיק שהיא נותנת לנעמי את שבעז נתן לה. רות גם מגשרת בין בעז ונעמי מתוך ניסיון לאחות את הקרע במערכת היחסים ביניהם.¹⁸ יתכן שבציטוט הלא-מדויק של רות רומזת רות לנעמי שבעז רוצה ברווחתה של נעמי, גם אם הדבר אינו אמת לאמיתה.¹⁹ בדרך זו רות מנסה להביא לידי פיוס ולגשר על הפער בין בעז לנעמי.²⁰

תפקידה של רות כמגשרת על פערים הוא תפקיד משמעותי שכן תפקידה הראשי של רות הוא להביא ללידת דוד, שייסד בית מלוכה יציב. מוסד המלוכה נועד בראש ובראשונה לאחות את הקרעים שאפיינו את האומה במהלך תקופת השופטים ובמהלך מלכותו של שאול. גם בסופו של ספר שופטים וגם לאחר מותו של שאול הפערים בין הסיעות שבעם מידרדרים לידי מלחמת אחים. יכולתו של דוד לאחד את האומה המתפוררת מודגשת במעשה הראשון שעשה לאחר שנמשח על ידי כל השבטים (שמואל ב ה א-ג). בהדגמה מהירה של רצונו באחדות, דוד מעביר את הבירה שלו מחברון, המעוז הבטוח שבשטח הרי יהודה, לעיר הגבול ירושלים. בכך שהוא הופך את ירושלים לבירה, דוד מחבר בין יהודה ובנימין, שני שבטים הנלחמים ביניהם. יתרה מכך, על ידי העברת המרכז המדיני לגבול שבט יהודה חולק עם שבט בנימין (שבטו של שאול), דוד למעשה מצהיר שהוא לא מתכוון להשליט בכוח חיצוני את שלטונו על אנשי בנימין (או על כל שבט אחר). הצורה בה רות פועלת כמתווכת יעילה בין נעמי ובעז סוללת את הדרך לדוד, הצאצא שלה, שפועל באופן דומה בצומת חשובה בתולדות האומה.

פרק ג: סיכום

פרק זה סובב סביב הבעיה של השגת המשכיות. שורש המפתח של הפרק הוא גא"ל, שמופיע שבע פעמים במהלך הפרק. כפי שהיה בפרק הקודם, הפרק טרוד, על פניו, בבעיה של נעמי; אך ברובד עמוק יותר, הפרק מתמודד גם עם קשייה של רות כמואבייה המבקשת שיקבלו אותה בבית-לחם.

צרותיה של נעמי הן ברורות. פטירתם של בני משפחתה של נעמי מותיר את נעמי עם בעיה ארוכת טווח של המשכיות של הענף המשפחתי שלה. בניה מתים, לא ניתן להשיא את כלתה המואבייה בבית-לחם, ולנעמי אין תקווה רבה להשגת המשכיות. האם יהיה קיום למשפחתה של נעמי? האם יהיה יורש לה ולקרקות המשפחתיות? הפתרון של המצב מתחיל בפרק הזה, בהליכה הנחרצת של

בהחלט יתכן כי למרות שבעז לא אמר במפורש את הדברים לנעמי כאשר הוא נתן לרות את השעורים, הרי שכך רות שמעה את הדברים כאשר היא קיבלה מתנה זו. רות מחקה באופן מוחלט את הצרכים של עצמה, והיא רואה את עצמה אך ורק ככלי בשביל לספק את צרכיה של נעמי.

מקבילה מעניינת נמצאת בדבריה של רות, ומרמזת לכך שצרכיה של נעמי נמצאים כאן בראש מעייניה של רות. בדבריה המרירים של נעמי לאנשי העיר היא הדגישה את גודל האובדן שלה: "אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה" (רות א כא). הריקנות של נעמי מתייחסת גם להעדר המזון שלה וגם לאובדן הילדים, המשפחה וההמשכיות.¹⁴ ריקנות זאת מהדהדת לאורכו של הסיפור, ונראה כי כל מעשיה של רות הם ניסיון למלא את הריק הנוראי של נעמי. כאשר רות מצטטת את בעז היא משתמשת בשורש ר"ק: "אל תבואי ריקם אל חמותך" (רות ג יז). על ידי שימוש בשורש זה, אנו רואים שרות מודעת לבעיה של נעמי, ושהיא מנסה במודע לפתור אותה. בכך שהיא מספקת לנעמי שש שעורים, רות מציעה לנעמי מזון והבטחה להמשכיות.¹⁵ מילותיה של רות כאן משמעותיות ביותר שכן הן המילים האחרונות שרות אומרת בספר, והן מציגות את המטרות שלה בסיפור זה.

מצד שני, ייתכן שרות משנה במודע את דבריו של בעז. כבר ראינו שנעמי ובעז לא נפגשים במהלך הסיפור. למעשה, נראה שבעז מתעלם מנעמי, מנוכחותה, מצרותיה ומעוניה. במקום זאת, בעז ממקד את דאגתו באישה מואבייה חסודה ובעלת מידות, אשר קשה למצוא פגם במעשיה. כבר הצעתי שבעז, כמו אנשי העיר, חש טינה כלפי נעמי על כך שנטשה את בית-לחם בזמן הרעב.¹⁶ במעשה הנתינה שלו, בעז אומנם עוזר באופן עקיף לנעמי, שכן רות נותנת את הדברים לנעמי, אך לא לכך הוא מתכוון. בפרק ב', כאשר בעז מספק לרות מזון ומגלה כלפיה נדיבות, הוא מבהיר כי הוא עושה זאת אך ורק בגלל מעלותיה של רות ולא בגלל שהוא חש אחריות כלשהי כלפי נעמי (רות ב יא-יב; ג יא). חוסר העניין שבעז מגלה בנעמי ממשיך בפרק ג', שכן ההבטחה למצוא גואל לרות אינה מתייחסת לנעמי. השמטה זו בולטת במיוחד, כאשר בוחנים את ההתלהבות בתגובה של נעמי מנדיבותו הראשונית של בעז, ואת ההתייחסות לעצמה במפורש כמישהי שיכולה לקבל את ה"גאולה" שבעז עשוי לספק: "קרוב לנו האיש מגאלנו הוא".¹⁷ ייתכן שנעמי רואה עצמה כשותפה לקבלת הנדיבות שבעז מגלה לרות, אך בעז עצמו מתעלם לחלוטין מנעמי.

רות היא זו שאחראית לתת לנעמי את האוכל שניתן לה על ידי בעז, ועכשיו זוהי רות שתספק לנעמי המשכיות בכך שהיא מעבירה את ההבטחה (ואת השעורים, סמל

18 בדומה לכך, ציינו כבר (שיעור 21) שהמבנה המקביל של פרקים ב' ו' וג' מגלה רצף קבוע, לפיו בעז נותן לרות ולאחר מכן רות נותנת לנעמי. מבחינה מבנית, רות משמשת כמתווכת בין שני גורמים שאינם יכולים להיות בקשר ישיר.

19 ציינו שהמקרה היחיד בו המדרש מטיל רבב בבעז הוא בנוגע לדרך בה הוא מספק לנעמי מזון באופן עקיף. ראה רות רבה ה ו.

20 הדבר מזכיר את המדרש הידוע על אופיו של אהרן, שמאחה קרעים בין אנשים על ידי כך שהוא אומר לכל אחד מהם שהשני רוצה בפיוס (ראה לדוגמה אבות דרבי נתן ב כד).

14 הרעיון כי הריקנות של נעמי מתייחסת לאובדן הילדים שלה מופיע במדרש (רות רבה ג ז, ומצוטט ברש"י רות א כא), שמסביר שנעמי הייתה מלאה באופן מילולי, דהיינו בהריון, כאשר היא עזבה את בית-לחם.

15 בשיעור 26 הסברתי כי ייתכן שהמשמעות הסמלית של השעורים נועדה ללמד כי רות לא מתכוונת לתת לנעמי רק מזון אלא גם ילדים והמשכיות.

16 ראה שיעור 18.

17 בעז משתמש במילותיה של נעמי (קרוב וגואל) ברות ג יב. אך השימוש שלו במילים אלו שונה מהתפיסה של נעמי "יש גאל קרוב ממני".

רות אל הגורן ובכך שבעז מציע לה את ההגנה והחסות שלו. הגם שלא ברור כיצד בדיוק העניינים יסתיימו, ההתחייבות של בעז שהוא אישית ידאג לגואל מפיגה את המתח ביחס לשאלת ההמשכיות של המשפחה של נעמי.

הפרק גם פותר את אחד הנושאים הבעייתיים הנוגעים למוצאה המואבי של רות. המואבים ידועים בהתנהגות מופקרת.²¹ מואב נולד מתוך גילוי עריות בין לוט וביתו הבכורה. סיפור מאוחר יותר מתאר את בני ישראל המעורבים בהפקרות מינית ומפותים לעבודה זרה על ידי בנות מואב (במדבר כה א). כבר ראינו רמיזות טקסטואליות ומקורות חז"ל שמכירים בניסיונותיה של רות להתעלות מעל לחשד שמוצאה המואבי הופך אותה בהכרח למופקרת. ואכן, ייתכן וזוהי מטרה נוספת של הפרק. למרות ההצעה בעלת הרמיזות המיניות של נעמי והאווירה הטעונה בפרק ג', רות אינה שוכבת עם בעז בגורן. אנחנו אומנם ייחסנו הרבה מכך לבעז, אך לא ניתן להתעלם ממעורבותה של רות. מקורות חז"ל מציינים שרות שינתה במעט (אך בחוכמה) מההנחיות של נעמי, ומאפשרת לעצמה התנהגות קצת יותר צנועה.²² חשוב מכך, רות לא מחכה שבעז יאמר לה את אשר עליה לעשות, כפי שהורתה לה נעמי. במקום זאת, רות מדברת, מתוך כבוד אך בנחרצות, ומבקשת שבעז יגן עליה ויגאל אותה. קריאה זו לנטילת אחריות רחוקה מאוד מהמקום שנראה היה שהסיפור מוביל אליו. ההצהרה של רות מייצגת את נחישותה לשמור, עד כמה שניתן בהתחשב בנסיבות, על טהרה וצניעות. רות המואבייה אינה מופקרת כלל ועיקר, וכמו הדמות הנוספת בפרק, בעז, מצליחה לעמוד בפיתוי. בפרק זה, רות מאפשרת את הכניסה שלה לתוך האומה הישראלית על ידי כך שהוכיחה שאין לה את התכונות המופקרות שלרוב מייחסים לבני מואב.

סדרת שיעורים זאת מוקדשת לזכרה של אמי מורתי, נעמי רות ז"ל בת אהרן שמחה הי"ו, אישה שהתאפיינה במסירותה הבלתי-מתערערת של נעמי למשפחה, וחוסר אנוכיותה ונדיבותה יוצאי הדופן של רות.

אשמח לקבל שאלות והערות: yaelziegler@gmail.com

כל הזכויות שמורות לשיבת הר עציון ולד"ר יעל צינגלר, תשע"ג
עורך: ישי גלזנר

בית המדרש הוירטואלי שלידי ישיבת הר עציון
האתר בעברית: <http://www.vbm-torah.org/vbm>
האתר באנגלית: <http://www.vbm-torah.org>

משרדי בית המדרש הוירטואלי: 02-9937300 שלוחה 5
דואל: YHE@etzion.org.il

21 אומנם, התנהגות זו אינה הסיבה שניתנת בתורה לכך שמואב אינם יכולים לבוא בקהל ישראל, אך בהחלט ייתכן שהאזכור של שכירת בלעם בשביל שיקלל את ישראל (המופיע בדברים כג ה כסיבה שבגללה מואב אסורים לבוא בקהל) קשורה להתנהגות המופקרת של בנות מואב. שכן, בסופו של דבר, הפיתוי של בני ישראל על ידי בנות מואב היה מיד לאחר הניסיון של בלעם לקלל את ישראל. מקורות חז"ל מקשרים בין עניינים אלו (ראה רש"י במדבר כה א)